

Ný matvælalöggjöf

Áhrif á matvælafyrirtæki,
opinbert eftirlit og neytendavernd
26. janúar 2010

Jón Gíslason, forstjóri Matvælastofnunar

...frá heilbrigði til hollustu

Matvælastofnun

Matvælaeftirlit

- Matvælastofnun
- Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga
- Skoðunarstofur
- Innra eftirlit matvælafyrirtækja

Breytingar

- Eftirlit með kjötvinnslum (nema smásala)
- Eftirlit með mjólkurbúum
- Framleiðsla á eggjum
- Framsal eftirlits
- Skoðunarstofur og samningar um eftirlit

...frá heilbrigði til hollustu

Hlutverk MAST

- Matvælastofnun sinnir stjórnýslu, eftirliti og fræðslu og hefur yfirumsjón með eftirliti annarra opinberra eftirlitsaðila. MAST mun einnig sjá um úttektir og samræmingu eftirlits og áætlana þar um í öllu matvælaferlinu.

Matvælaferlið

- Frumframleiðsla
- Matvælavinnsla
- Dreifing og sala
- Inn- og útflutningur

...frá heilbrigði til hollustu

Breyting á skipan umdæma MAST

- Umdæmisskrifstofum MAST verður fækkað úr 14 í 6 frá 1. nóvember 2011.
- Héraðsdýralæknar munu eingöngu sinna opinberu eftirliti.
- Í umdæmum munu einnig starfa eftirlitsdýralæknar og aðrir eftirlitsmenn.
- Fjölgun eftirlitsverkefna.

Heilbrigðiseftirlit Skoðunarstofur

- Engin breyting verður á eftirlitssvæðum heilbrigðisnefnda sem eru 10.
- Verkefni flytjast til MAST (búfjárafurðir)
- HES getur gert samning við skoðunarstofur með sama hætti og MAST!

...frá heilbrigði til hollustu

Rannsóknir

- Faggildingarkrafa
- Ráðherra getur ákveðið að tiltekna rannsóknastofur skuli vera tilvísunarrannsóknastofur
- Hvaða skyldur hafa rannsóknastofur við rannsóknir á matvælum og fóðri?

Matvælafyrirtæki Fóðurfyrirtæki

- Fyrirtæki sem bera ábyrgð á vöru og rannsóknaraðilar skulu tilkynna Matvælastofnun um greiningu örvera sem geta valdið sjúkdómum. Nýtt fyrir fóður!

...frá heilbrigði til hollustu

Áhættugreining

- Áhættumat (rannsóknir og þekking)
- Áhættustjórnun (löggjöf og eftirlit)
- Áhættukynning (fræðsla og upplýsingar)

Nýjar áherslur í löggjöf

- Tíðni eftirlits byggist á áhættu (risk based)
- Ráðgefandi nefnd verður skipuð (áhættumat)
- Aðild að EFSA (Matvælaöryggisstofnun Evrópu)
- Matvælafyrirtækin bera ábyrgð á vörinni

...frá heilbrigði til hollustu

Matvælafyrirtæki

Löggjafinn gat valið á milli starfsleyfisskyldu og tilkynningaskyldu. Almenna reglan er starfsleyfisskylda áður en starfsemi hefst. Tilkynningaskylda gildir fyrir þá sem annast frumframleiðslu matjurta eða sauðfjár- eða hrossarækt.

Undantekningar

Ráðherra er heimilt að undanskilja frá starfsleyfis- eða tilkynningarskyldu þá sem halda búfé, en ekki í ágóðaskyni. Þeir skulu þó uppfylla önnur skilyrði löggjafar, t.d. ef búfé er sent til slátrunar.

...frá heilbrigði til hollustu

Fóðurfyrirtæki, áburður og sáðvara

Almenna reglan er tilkynningaskylda áður en starfsemi hefst. Fóðurfyrirtæki sem nota aukefni, forblöndur eða vinna úr aukaafurðum dýra skulu hafa starfsleyfi.

Undantekning

Ákvæði um starfsleyfi og vinnsluleyfi er að finna í sérlögum. Ef sami aðili þarf leyfi á grundvelli fleiri en einna laga getur eftirlitsaðili veitt eitt leyfi sem nær yfir alla starfsemi hans.

...frá heilbrigði til hollustu

Öryggi vöru

- Óheimilt er að markaðssetja vöru sem ekki er örugg og skal m.a. hafa hliðsjón af:
- Hvernig vara er venjulega notuð
- Merkingum og upplýsingum um vöru
- Ábyrgð stjórnanda fyrirtækis! Sannprófun!

Heilsuspillandi vara

- Bráð-, skammtíma- og langtímaáhrif á heilsu
- Uppsöfnuð eituráhrif
- Næmi ákveðinna hópa (t.d. sérþæði)

...frá heilbrigði til hollustu

Hættuleg vara

- Stjórnandi fyrirtækis skal taka hana af markaði
- Tilkynna það opinberum eftirlitsaðila
- Upplýsa neytendur af skilvirkni og nákvæmni
- Innkalla vöru þegar nauðsynlegt er

Rekjanleiki vöru

- Matvæli, fóður, dýr og efni
- Eitt skref fram og eitt skref aftur
- Skráningar og verklagsreglur hjá fyrirtækjum

...frá heilbrigði til hollustu

Hagsmunir neytenda

- Markaðssetning svikinnar vöru er óheimil
- Sviksamlegar eða villandi starfsvenjur einnig
- Annað sem getur villt um fyrir neytendum
- Merkingar, upplýsingar, umbúðir, kynning oþh.

Upplýsingaskylda

- Opinber aðili skal upplýsa um hættu
- Birting niðurstaðna eftirlits vegna hættu
- Birting niðurstaðna almenns eftirlits

...frá heilbrigði til hollustu

Inn- og útflutningur

- Frá EES – Halda skal dagbók yfir móttöku búfjár- og sjávarafurða, varðveita í eitt ár
- Skyndiskoðun heimil við grun um hættu
- Utan EES – Tilkynning um innflutning og skoðun á landamærastöð
- Innra eftirlit og hættugreining fyrirtækja

Varúðaraðgerðir

- Ráðherra fyrirskipar varúðaraðgerðir
- Varúðarregla, tímabundin bráðbirgðaráðstöfun
- Samráð við MAST og sóttvarnalækni

...frá heilbrigði til hollustu

Aukaafurðir úr dýrum

- Prótein sem unnið er úr aukaafurðum úr dýrum má ekki nota í fóður eða til fóðurgerðar fyrir dýr sem alin eru til manneldis
- Slíkt protein má einungis nota í fóður fyrir loðdýr, gæludýr eða önnur dýr sem ekki eru alin til manneldis

Undanþága

- Þrátt fyrir framangreint er heimilt að nota dýraprótein unnið úr fiski sem fóður eða til fóðurgerðar fyrir búfé og eldisfisk

...frá heilbrigði til hollustu

Gjaldtaka

- Gjaldtaka byggð á ESB reglum
- Samræmd framkvæmd í sérlögum
- Byggt er á raunkostnaði
- Sérstök gjaldtaka fyrir viðbótareftirlit

Ráðherra

- Gefur út gjaldskrá fyrir MAST
- Hagsmunasamtök með umsagnarrétt
- Sveitarfélög með eigin gjaldskrá

...frá heilbrigði til hollustu